

Uitdagingen in ICT werkgeverschap Rijksoverheid

ICT Arbeidsmarktanalyse
O&P Rijk
2023

Werken bij de Rijksoverheid,
is werken voor Nederland.

werkenvoornederland.nl

Rijksoverheid

Arbeidsmarktanalyse ICT

ICT Nederland	2
ICT bevolkingsgroei	3
ICT onderwijs	5
ICT vacatures	6
ICT spanning	7
ICT arbeidsmarkt toekomst	9

ICT Rijksoverheid	10
Vacatures, bezoekers en sollicitaties	11

Drijfveren en imago Rijksoverheid ICT	15
Voorkeuren in werken	16
Bekendheid, voorkeur en associatie Rijksoverheid	17
Bekendheid en voorkeur rijksorganisaties	19
Zorgen in werken	20

ICT studenten	22
Voorkeuren Rijks I-Trainees	23
Voorkeuren ICT-studenten	24
Associatie met de Rijksoverheid	25

Development, Architectuur en Informatiebeveiliging	26
Wervingshaalbaarheid	27
Persona Development & Testen	28
Persona Architectuur & Infrastructuur	29
Persona Informatiebeveiliging & Audit	30

SWOT Analyse ICT	31
SWOT Rijksoverheid	32
Aanbevelingen	33

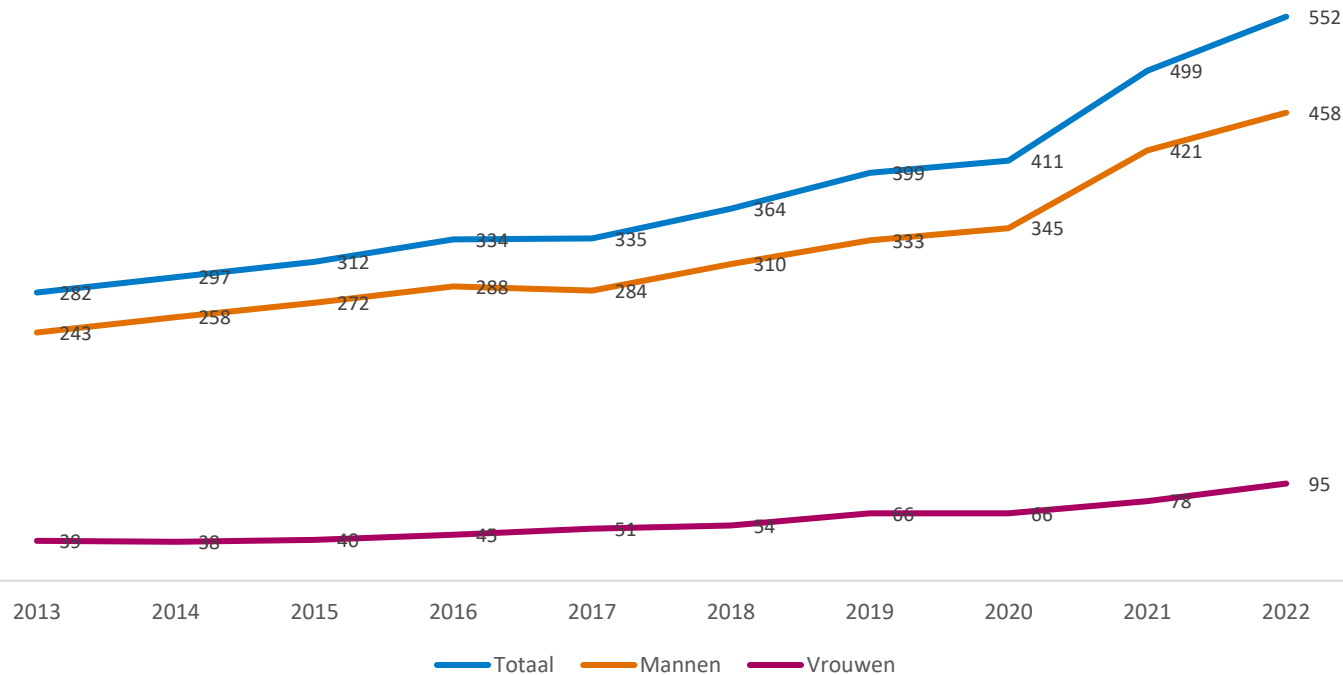
1.

ICT Nederland

Hoe ontwikkelt de ICT beroepsbevolking zich?

ICT beroepsbevolking 2013-2022¹

ICT bevolkingsgroei trekt aan

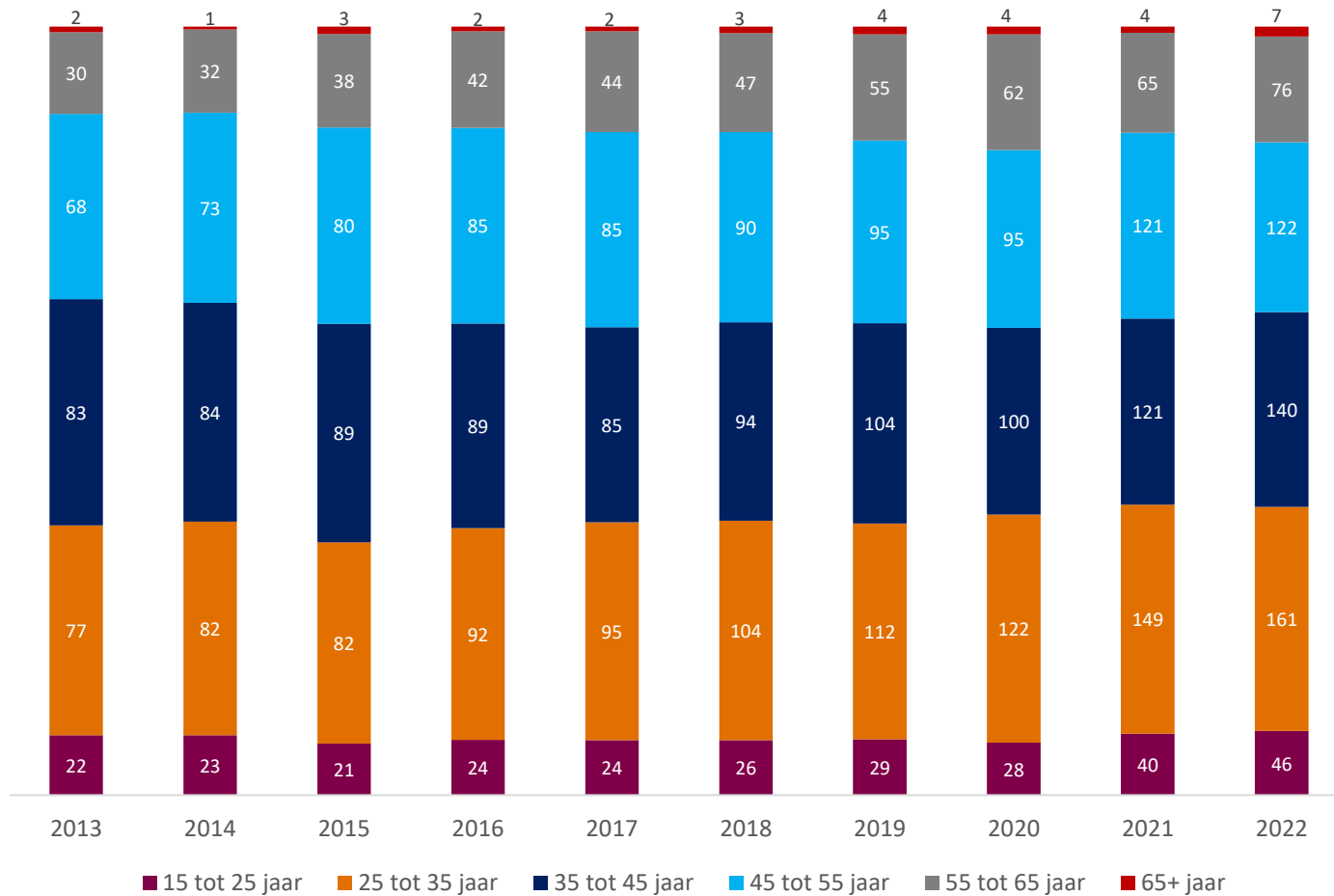
- De ICT bevolking van Nederland is de afgelopen 2 jaar sterker gegroeid dan de jaren ervoor, met zo'n 10%.
- Van de huidige ICT-populatie is 17% vrouwelijk. Vorig jaar was dat nog 15%. Afgelopen jaar alleen al is het aantal vrouwelijke ICT'ers relatief gezien gegroeid met 22% ten opzichte van 2021.
- Het aantal mannen groeit ook, maar relatief iets minder hard (9%). Absoluut gezien stijgt het aantal mannen wel nog steeds meer dan het aantal vrouwen.
- In 2030 wordt, volgens onderzoek van de Intelligence Group verwacht dat ongeveer 1 op de 10 werkenden een ICT'er is.
- Ongeveer 2/3e van de ICT'ers is Programmeur, Developer of Tester.

1. UWV (2023). *Beroepsbevolking ICT*

Hoe ontwikkelt de ICT beroepsbevolking zich?

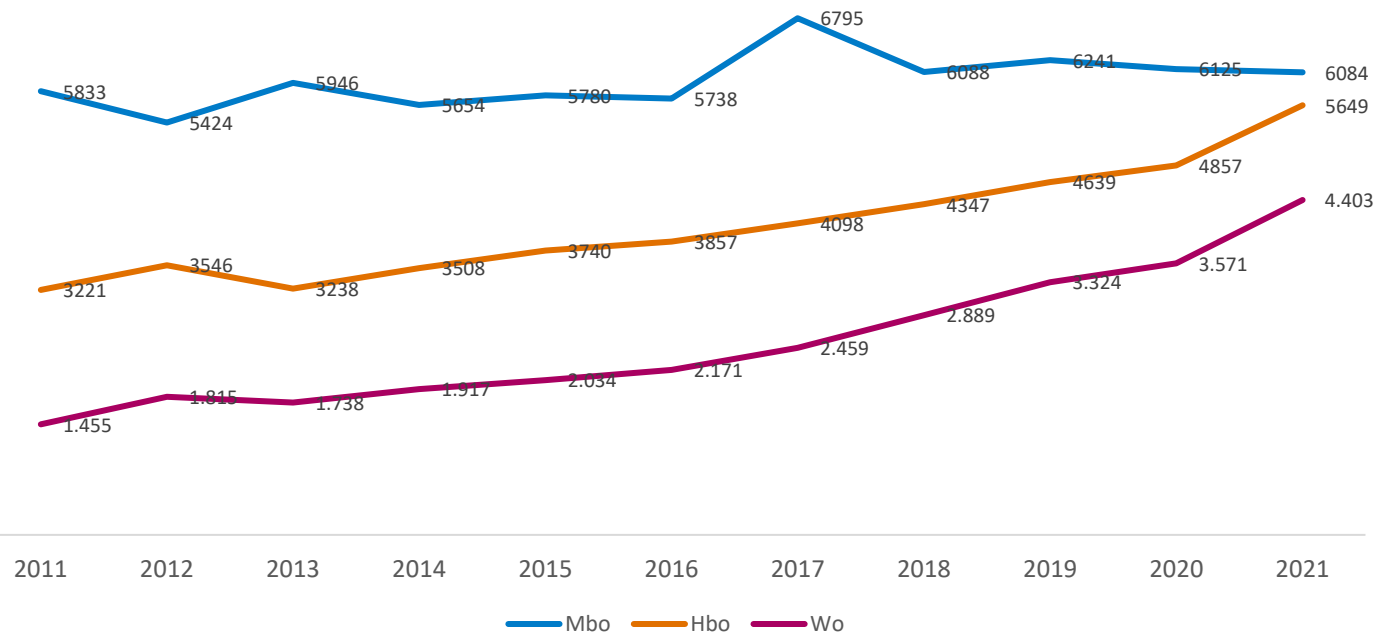
Vergrijzing neemt toe, maar relatief langzaam

ICT beroepsbevolking 2013-2022¹

- De ICT bevolking vergrijst wel, maar niet enorm. 15% van de ICT'ers is ouder dan 55 jaar. Dit was 10 jaar geleden nog maar 10%.
- 38% van de ICT'ers is jonger dan 35 jaar en dat is maar 3% meer dan 10 jaar terug. Het aantal jonge ICT'ers groeit wel, maar verhoudingsgewijs weinig.
- De grootste groep ICT'ers (48%) is tussen de 35 en 55 jaar oud en dalende. Ook deze groep groeit, maar neemt verhoudingsgewijs af, ten opzichte van 10 jaar geleden (57%).

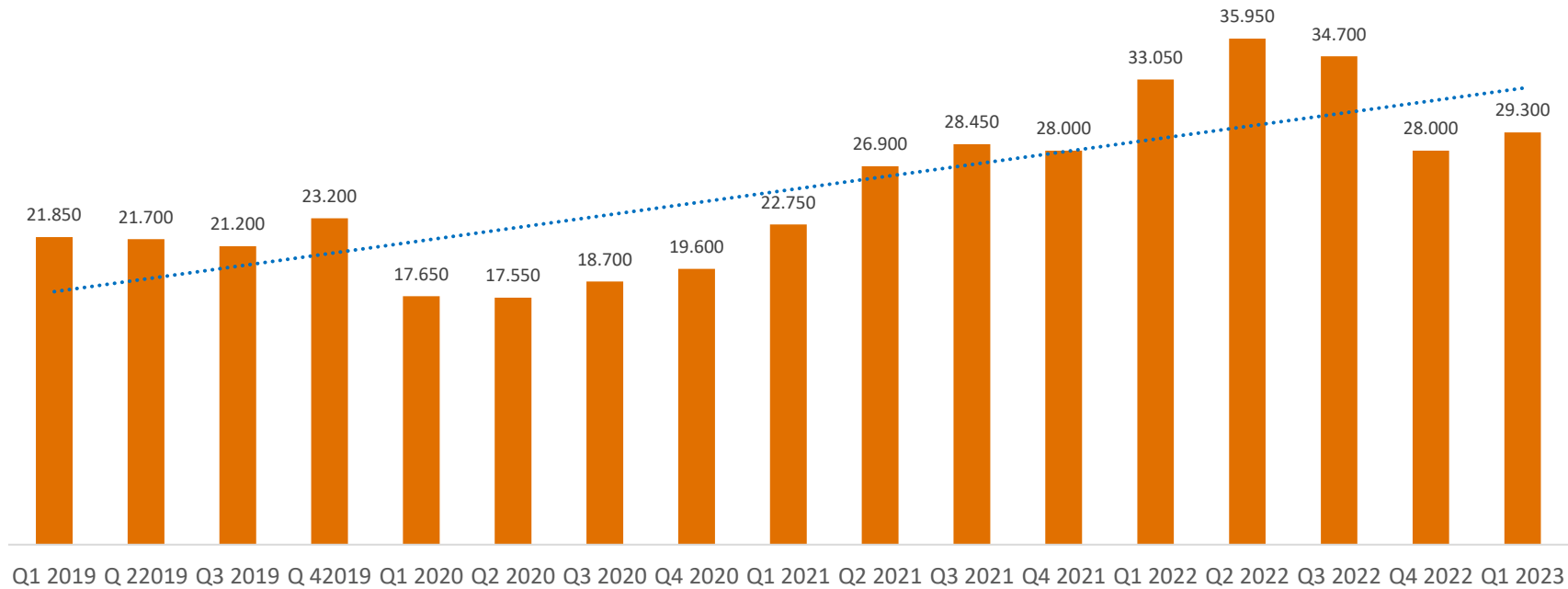
ICT gediplomeerden 2013-2022¹

- Het aantal gediplomeerden in ICT studierichtingen is nog steeds het grootst op mbo niveau (bijna 6100 in 2021). Dit aantal is sinds 2017 echter wel dalende, zij het de afgelopen 2 jaar minimaal.
- Het aantal gediplomeerde ICT'ers op hbo en wo niveau stijgt sterk. In 2021 was er zelfs een kleine spurt zichtbaar. Het aantal hbo gediplomeerden ligt zo'n 30% hoger dan het aantal wo gediplomeerden.
- Het totaal aantal ICT-geplomeerden is 19.000 en sterk groeiende (was 17.000 in 2020, een groei van 12%)
- Gezien de groei in ICT-banen per jaar (zo'n 6.000) en het gemiddelde aantal van ongeveer 25.000 vacatures per kwartaal is de instroom van ICT-geplomeerden (ondanks de groei) onvoldoende om de tekorten op te vangen.

Hoe ontwikkelen de ICT vacatures zich?

ICT vacatures 2013-2022¹

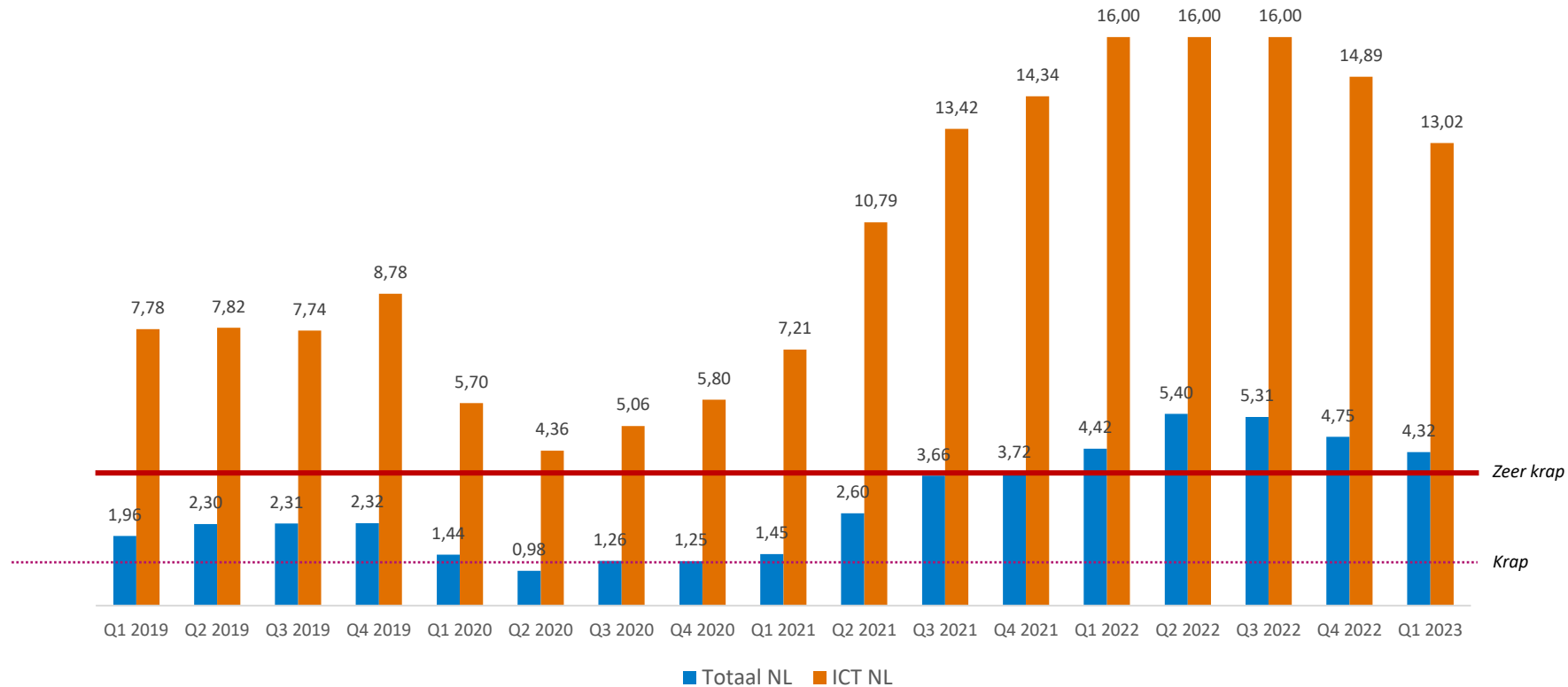
Aantal vacatures daalt.

- Het verloop in ICT vacatures is al enkele jaren zeer beweeglijk. Sinds Q3 van 2022 zijn het aantal vacatures dalende, waarmee het lijkt alsof er iets meer ruimte zal ontstaan op de ICT arbeidsmarkt. Echter is het aantal ICT-vacatures nog steeds hoger dan het voor Q3 in 2021 was.
- Het lijkt erop dat 2022 een enorme piek aan vacatures kende die nu weer enigszins normaliseert. De vraag blijft echter nog steeds zeer hoog, wat vooral blijkt uit de ontwikkeling van de Spanningsindicator (vraag versus aanbod).
- In het eerste kwartaal van 2023 waren er gemiddeld 29.300 ICT-vacatures. Dat is 34% meer dan in het eerste kwartaal van 2019.
- In het tweede kwartaal van 2022 leek het aantal ICT-vacatures een hoogtepunt te hebben bereikt, waarna het aantal openstaande vacatures afnam. Een verklaring voor deze afname in de tweede helft van 2022 is dat bestaande vacatures steeds moeilijker vervulbaar werden en daardoor voor een langere periode open stonden. Het ontstaan van nieuwe vacatures nam hierdoor af. Zo bleek ook uit het werkgeversonderzoek van UWV (2022). 8 op de 10 werkgevers gaf aan dat zij moeilijk vervulbare vacatures in 2022 langer open lieten staan, waarvan ruim 42% van de ICT-werkgevers aangaf het werk her te verdelen onder de zittende werknemers.
- Met name de vraag naar softwareontwikkelaars (+270%) en securityspecialisten (+167%) is in de afgelopen 5 jaar sterk toegenomen. Bedrijven hebben meer behoefte aan mobiele apps en cloud-gebaseerde oplossingen, wat bijvoorbeeld hybride werken mogelijk maakt. Hierdoor is de vraag naar ontwikkelaars die deze apps en oplossingen kunnen maken en beveiligen sterk gegroeid. Bovendien is het belang van cybersecurity in de afgelopen jaren ook steeds meer erkend. Naar verwachting zal dit alleen maar blijven groeien, volgens het UWV (2023).

1. UWV (2023). *Vacaturemarkt*

Hoe ontwikkelt de spanning op de ICT arbeidsmarkt zich (nu)?

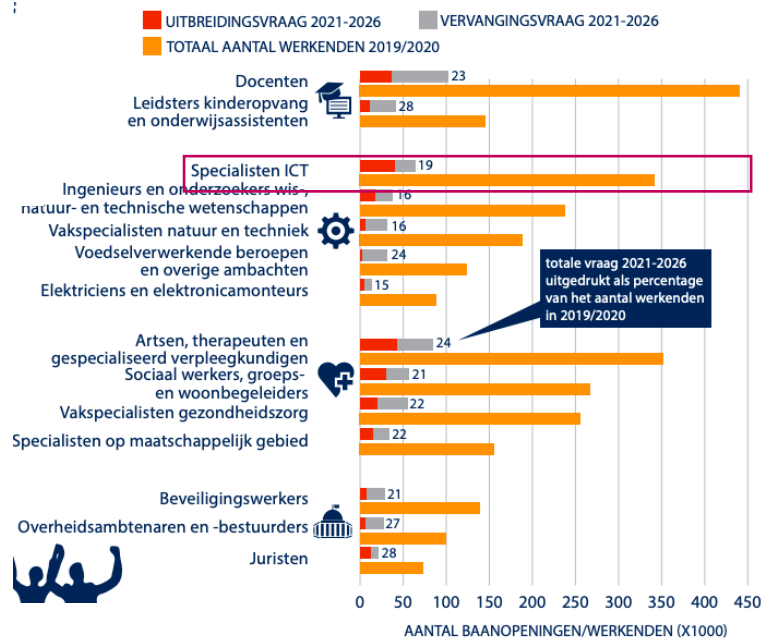
Ontwikkeling spanningsindicator¹

Zeer veel krapte op ICT arbeidsmarkt, neemt iets af

- De spanning op de ICT arbeidsmarkt is over zijn hoogtepunt heen en neemt ietwat af door het dalend aantal vacatures. Echter blijft het aanbod aan ICT'ers nog steeds ver achter. De ICT arbeidsmarkt is en blijft zeer krap, zeker tegenover het gemiddelde in Nederland.
- De ICT sector kent veruit de hoogste spanning in Nederland.

Grootst verwachte knelpunten arbeidsmarkt tot 2026¹

Arbeidsmarktperspectieven voor opleidingen tot 2026¹

MBO3	MBO4	BACHELOR	MASTER
LANDBOUW EN NATUUR	LANDBOUW EN NATUUR	LANDBOUW EN NATUUR	LANDBOUW EN NATUUR
TECHNIEK EN ICT	TECHNIEK EN ICT	TECHNIEK EN ICT	TECHNIEK EN ICT
ECONOMIE EN MAATSCHAPPIJ	ECONOMIE EN MAATSCHAPPIJ	ECONOMIE EN MAATSCHAPPIJ	ECONOMIE EN MAATSCHAPPIJ
ZORG EN DIENSTVERLENING	ZORG EN DIENSTVERLENING	ZORG EN ONDERWIJS	ZORG EN ONDERWIJS

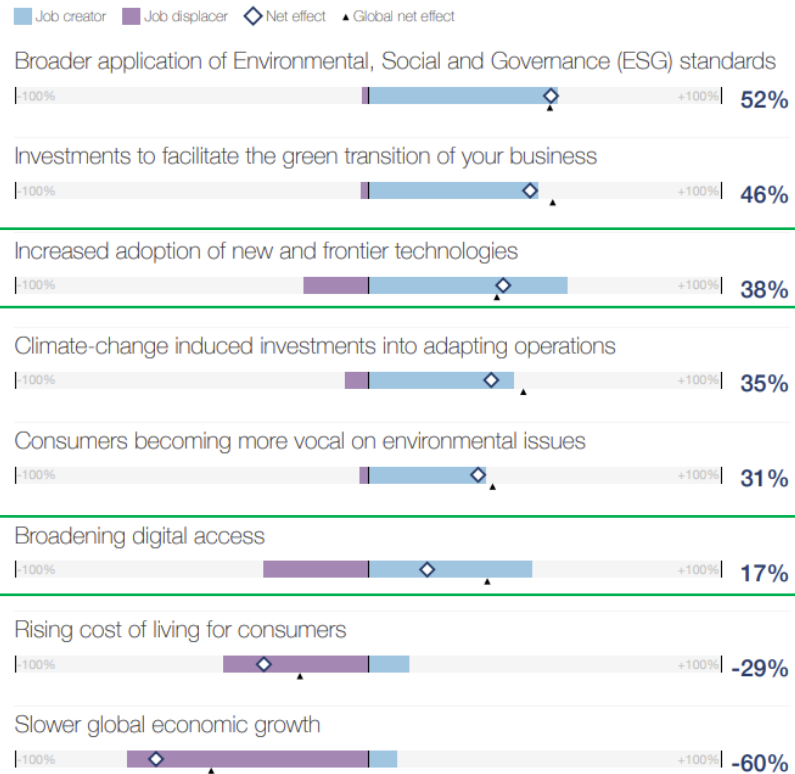
Legend:
 ■ GOED
 ■ REDELIJK
 ■ MATIG
 ■ SLECHT

- De spanning op de arbeidsmarkt voor ICT'ers zal naar verwachting blijven, volgens onderzoek van het ROA in Maastricht. Vooral de uitbreidingsvraag zal groot zijn, aangedreven door de toenemende technologische ontwikkelingen en de verwachte impact die dat zal hebben op de ICT-banen van de toekomst.
- Uit de arbeidsmarktperspectieven voor ICT'ers blijkt dat in de techniek en ICT op hbo en wo niveau de kansen zeer goed zijn. Op mbo niveau blijven de verwachtingen echter matig. Uit recent onderzoek van de mbo studiekeuzezorg blijkt ook dat de vraag naar gediplomeerden op mbo ICT-niveau nog steeds ver achter blijft, ondanks de krapte op de arbeidsmarkt.
- Het gros van de alumni ICT-support gediplomeerden op mbo 2 niveau leert na zijn opleiding door (78%). Dat is veel meer dan het landelijk gemiddelde van 58% en zelfs het hoogste aantal van alle mbo-opleidingen in Nederland.
- Slechts 11% weet te vinden na zijn studie een baan te vinden, tegenover een landelijk gemiddelde van 37%.
- Ook voor mbo-4 gediplomeerden op ICT niveau zijn de baankansen slecht. Slechts 34% vind een baan na zijn studie, 61% besluit om door te leren.

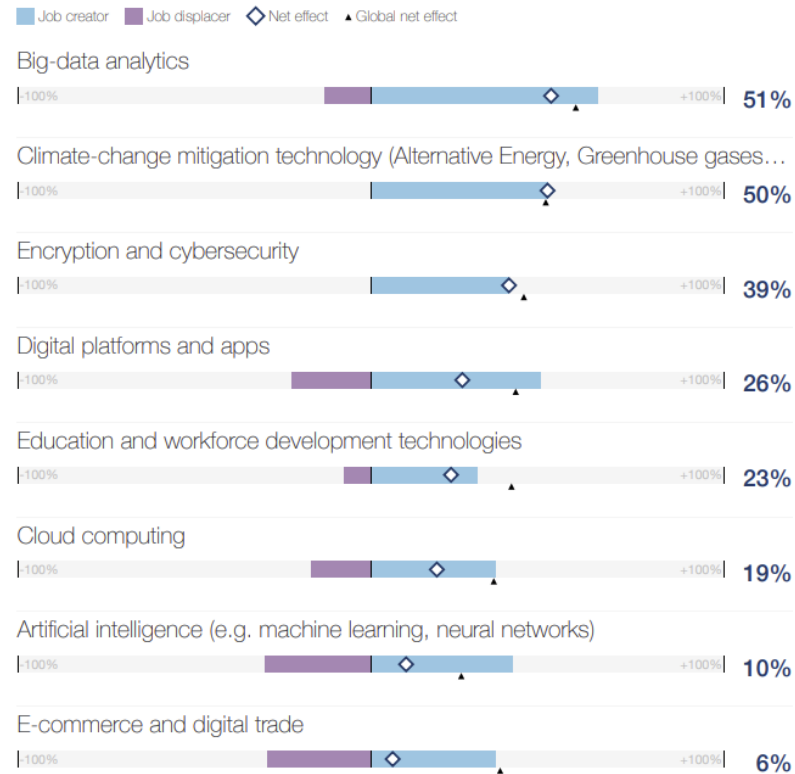
Hoe ontwikkelt de ICT arbeidsmarkt van de toekomst zich?

Netto meer banen door digitalisering

Wereldwijde trends en hun impact op banencreatie in Nederland¹

Technologische ontwikkeling en hun impact op banencreatie in Nederland¹

- Volgens het Future of Jobs Report 2023 van het World Economic Forum zullen de voortschrijdende acceptatie van technologie en de toenemende digitalisering leiden tot een aanzienlijk verloop op de arbeidsmarkt, met netto gezien een groei in werkgelegenheid. Meer dan driekwart van de 803 bedrijven die voor het rapport zijn ondervraagd, wil de komende vijf jaar gebruikmaken van big data, cloud computing en AI-technologieën.
- Macrotrends, waaronder de groene transitie en bijbehorende strengere regulatie (ESG wetgeving) en de lokalisatie van toeleveringsketens, zullen de belangrijkste aanjagers van de banengroei tot 2030.
- De economische uitdagingen (hoge inflatie, stagnerende economische groei en tekorten aan grondstoffen, mensen en middelen) zullen de grootste bedreiging vormen voor de werkgelegenheid.

2.

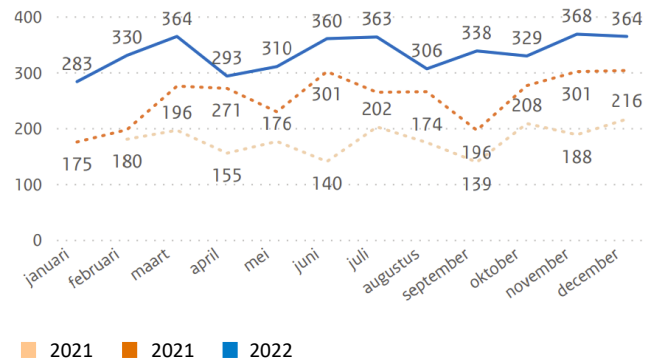
ICT Rijksoverheid

Hoe ontwikkelt het aantal ICT-vacatures en sollicitaties zich?

Aantal ICT-vacatures Rijk groeit harder dan landelijk, maar stabiliseert

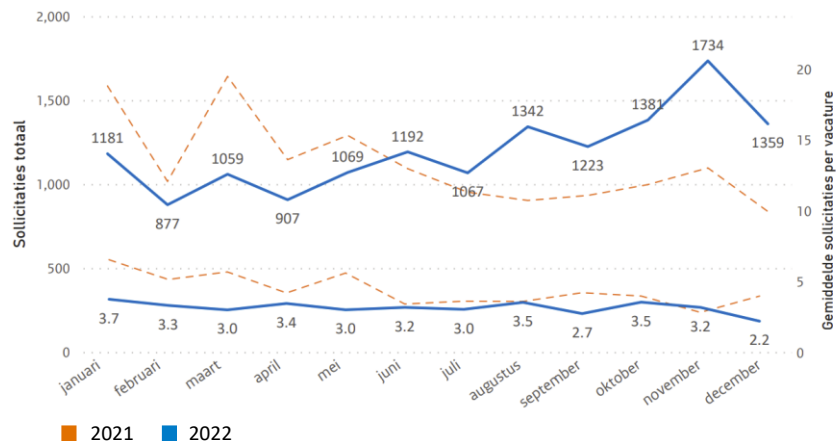
Aantal vacatures¹

Nieuw, per maand

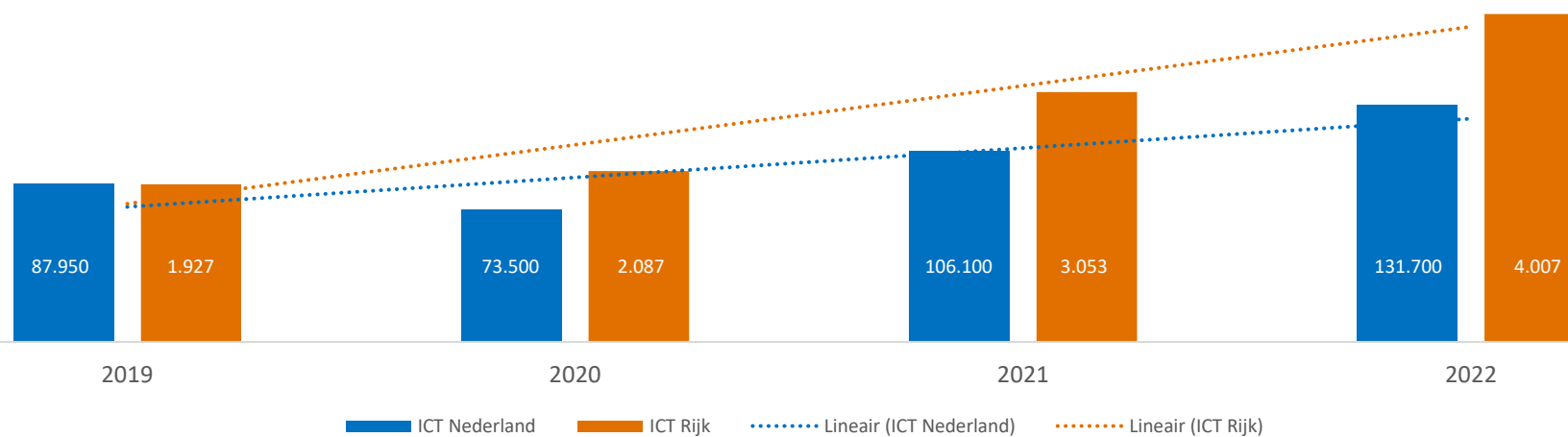
Sollicitaties en gemiddeld sollicitaties¹

Per vacature, per maand

Verhouding ICT vacatures 2019-2022¹

Rijksoverheid versus Nederland

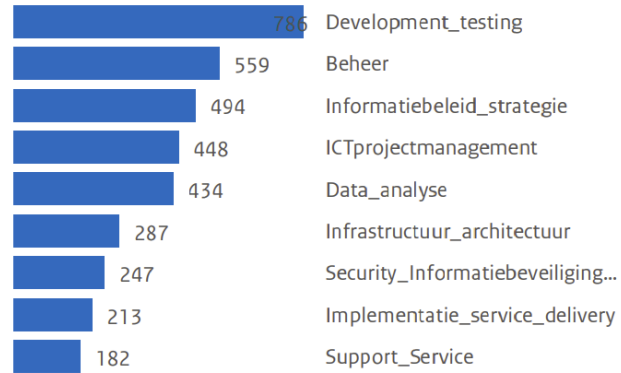
- 2023 was een jaar van groei in vacatures. In totaal werden er 4008 nieuwe ICT-vacatures gepubliceerd, voor een totaal aantal van 5290 FTE.
- Over het hele jaar is er een sterke stijging van IT-vacatures ten opzichte van 2021.
- Het aantal bezoekers op ICT-vacatures haalde net niet de 1 miljoen: 999.000.
- De afgelopen maanden zien we ook een flinke stijging in het aantal sollicitaties op ICT-functies t.o.v. dezelfde maanden van het vorige jaar.
- Het aantal ICT-vacatures Rijk groeit stabiel en harder dan landelijk. De druk om binnen de Rijksoverheid een inhaalslag te maken op het gebied van digitalisering lijkt groter te zijn dan bij andere organisaties.

Hoe ontwikkelen de ICT-vacatures, bezoekers en sollicitaties zich?

Development en Beheer hoogste vraag, maar weinig sollicitaties

Aantal vacatures¹

Per expertise, 2022

Gemiddeld aantal sollicitaties¹

Per vacature, per expertise, 2022

Expertise	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4	2022 * totaal
Support_Service	4.50	3.17	3.51	6.54	4.06
Security_Informatiebeveiliging_audit	4.04	3.85	2.97	0.83	3.26
Infrastructuur_architectuur	0.91	1.34	2.49	0.80	1.44
Informatiebeleid_strategie	1.81	2.67	3.32	1.37	2.52
Implementatie_service_delivery	1.11	1.67	2.00	0.79	1.47
ICTprojectmanagement	2.83	4.14	3.40	3.95	3.59
Development_testing	1.94	1.99	1.75	1.83	1.88
Data_analyse	4.03	4.56	3.91	5.59	4.40
Beheer	1.37	3.04	1.89	1.76	2.10

Top 10 organisaties met de meeste bezoekers¹

Gemiddeld, per vacature, 2022

Hoofdorganisatie	Gemiddeld aantal bezoekers per vacature	Bezoekers totaal	Aantal vacatures
Ministerie van Algemene Zaken	1109	12199	11
Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst	1036	60105	58
Ministerie van Buitenlandse Zaken	696	8351	12
Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit	446	28128	63
Ministerie van Justitie en Veiligheid	439	133366	304
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	381	17915	47
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	359	78938	220
Kanselarij der Nederlandse Orden	328	328	1
Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport	320	41919	131
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	314	138599	442

Aantal vacatures¹

Per salarisschaal, 2022

Salarisschaal	Aantal vacatures (in FTE)	Aantal vacatures (nieuw)
3	10	1
4	1	1
5	8	7
6	43	28
7	103	56
8	267	146
9	413	313
10	1090	779
11	1605	1194
12	1071	894
13	466	424
14	113	104
15	17	16
16	2	2
17	2	2

- Het aantal Development vacatures is veruit het grootst, gevolgd door vacatures voor Beheer. Het gemiddeld aantal sollicitaties ligt echter zeer laag bij deze doelgroepen.
- De meeste sollicitaties waren in de vakgebieden Data Analyse, gevolgd door Support en Service en ICT projectmanagement.
- Ook het vakgebied Security kende in 2022 een hoog gemiddelde in aantal sollicitaties, alhoewel dat gemiddelde wel sterk afnam naarmate het jaar vorderde.
- BZK en Justitie en Veiligheid waren de ministeries met de meeste bezoekers in 2022. Zij hadden ook de meeste vacatures. Het ministerie van Algemene Zaken had gemiddeld echter het meeste aantal bezoekers per vacature.
- Veruit de meeste aantal ICT-vacatures werden gepubliceerd in schaal 10, 11 en 12. Schaal 11 stak daar weer bovenuit (30% van alle vacatures).

Hoe ontwikkelen de ICT-sollicitaties zich?

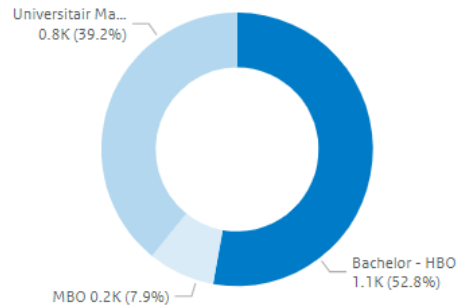
Meer dan 1/3 van de vacatures ontving geen sollicitaties in 2022

Percentages vacatures zonder sollicitaties¹

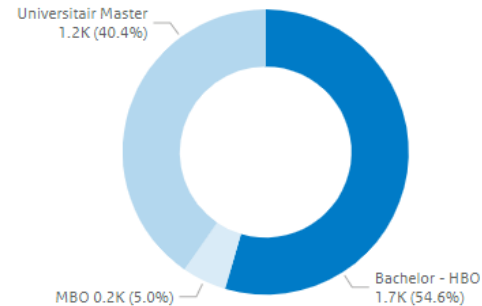
	2018	2019	2020	2021	2022
Beheer	23%	21%	28%	38%	43%
Data analyse	23%	22%	20%	37%	40%
Development en Testen	31%	26%	44%	61%	53%
ICT Projectmanagement	25%	35%	26%	31%	33%
Implementatie en Service delivery	8%	33%	28%	52%	50%
Informatiebeleid en strategie	24%	29%	25%	34%	40%
Infrastructuur en architectuur	30%	35%	49%	60%	61%
Informatiebeveiliging en audit	21%	23%	31%	36%	35%
Support en Service	36%	21%	21%	23%	31%
Onbekend	25%	23%	26%	38%	37%

- Het aantal vacatures zonder sollicitaties neemt steeds meer toe, vooral op het gebied van Development en Testen en Infrastructuur en Architectuur.
- Ook op het gebied van Implementatie en Service delivery is het aantal 0-sollicitaties hoog geweest in 2022
- ICT-projectmanagement heeft naar verhouding de minste vacatures zonder sollicitaties, maar in de eerste maanden van 2023 schoot deze categorie wel meer naar voren.

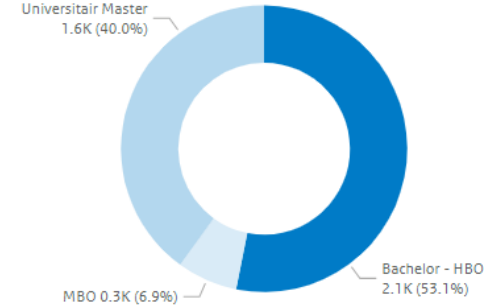
Opleidingsniveau ICT-vacatures¹
2020

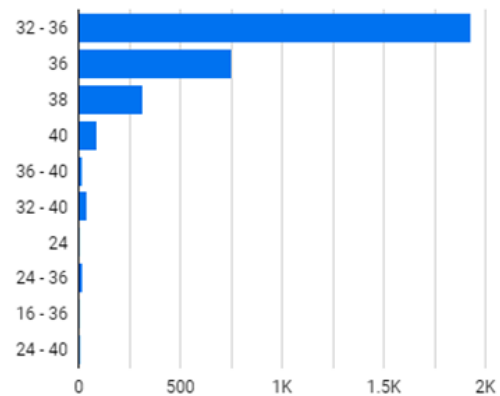
Opleidingsniveau-ICT vacatures¹
2021

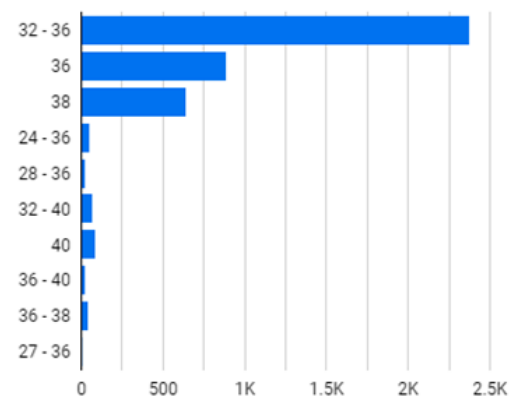
Opleidingsniveau-ICT vacatures¹
2022

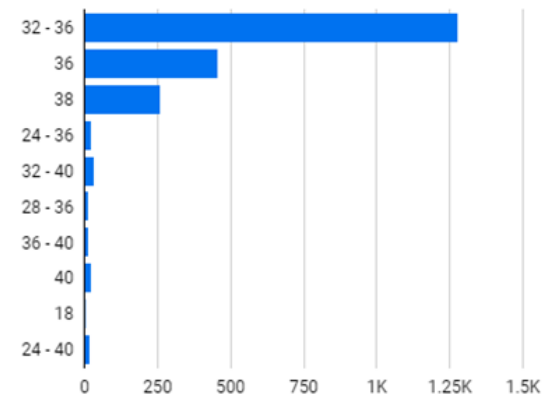
Aantal uren per week in ICT-vacatures¹
2021

Aantal uren per week in ICT-vacatures¹
2022

Aantal uren per week in ICT-vacatures¹
2023 (t/m 10 mei)

- Er is weinig verschuiving in het gevraagde opleidingsniveau, dat blijft al jaren stabiel. Slechts 7% van de ICT-vacatures vereist minimaal een mbo-opleidingsniveau. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt overwegen managers binnen het Rijk blijkbaar niet om hun wervingseisen te verlagen. Binnen ICT-vacatures.
- Ook in het aantal gevraagde uren zit weinig flexibiliteit. Het gros is nog steeds ingericht op 32-26 uur en dit aantal groeit alleen maar.

4.

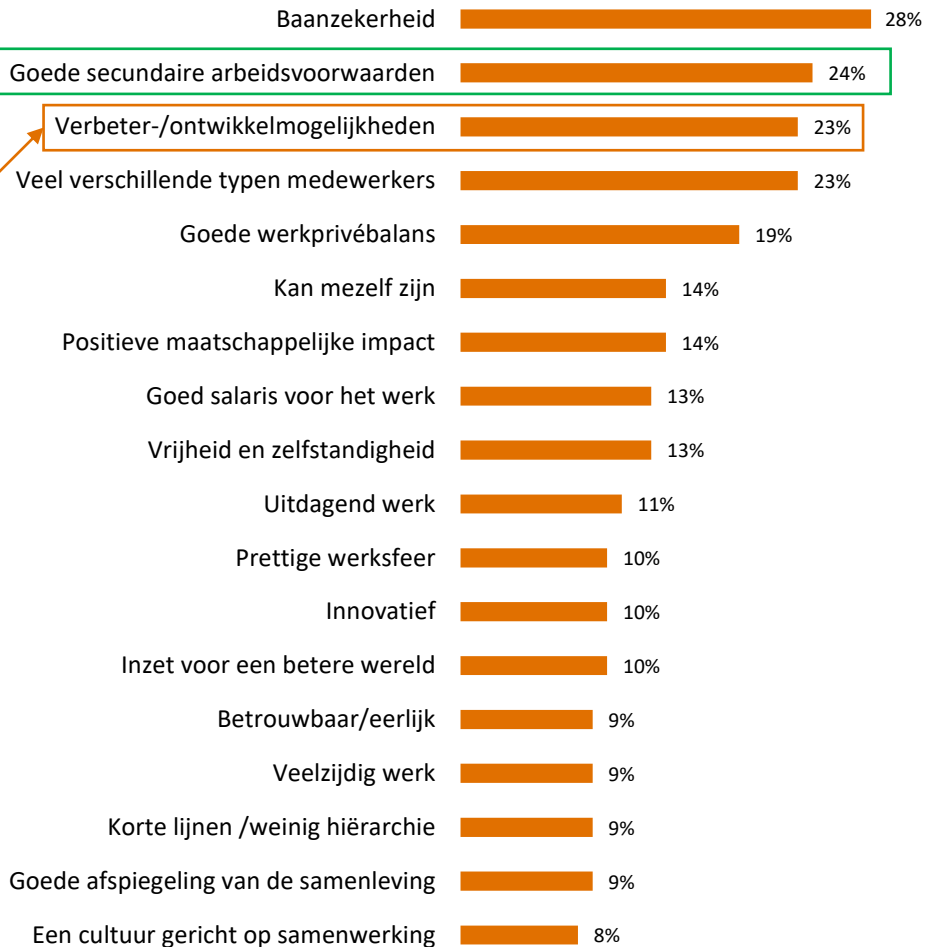
**Drijfveren en imago
Rijksoverheid ICT**

Welke voorkeuren hebben ICT'ers in werken?

Welke elementen vinden ICT'er het meest belangrijk in een werkgever? ¹

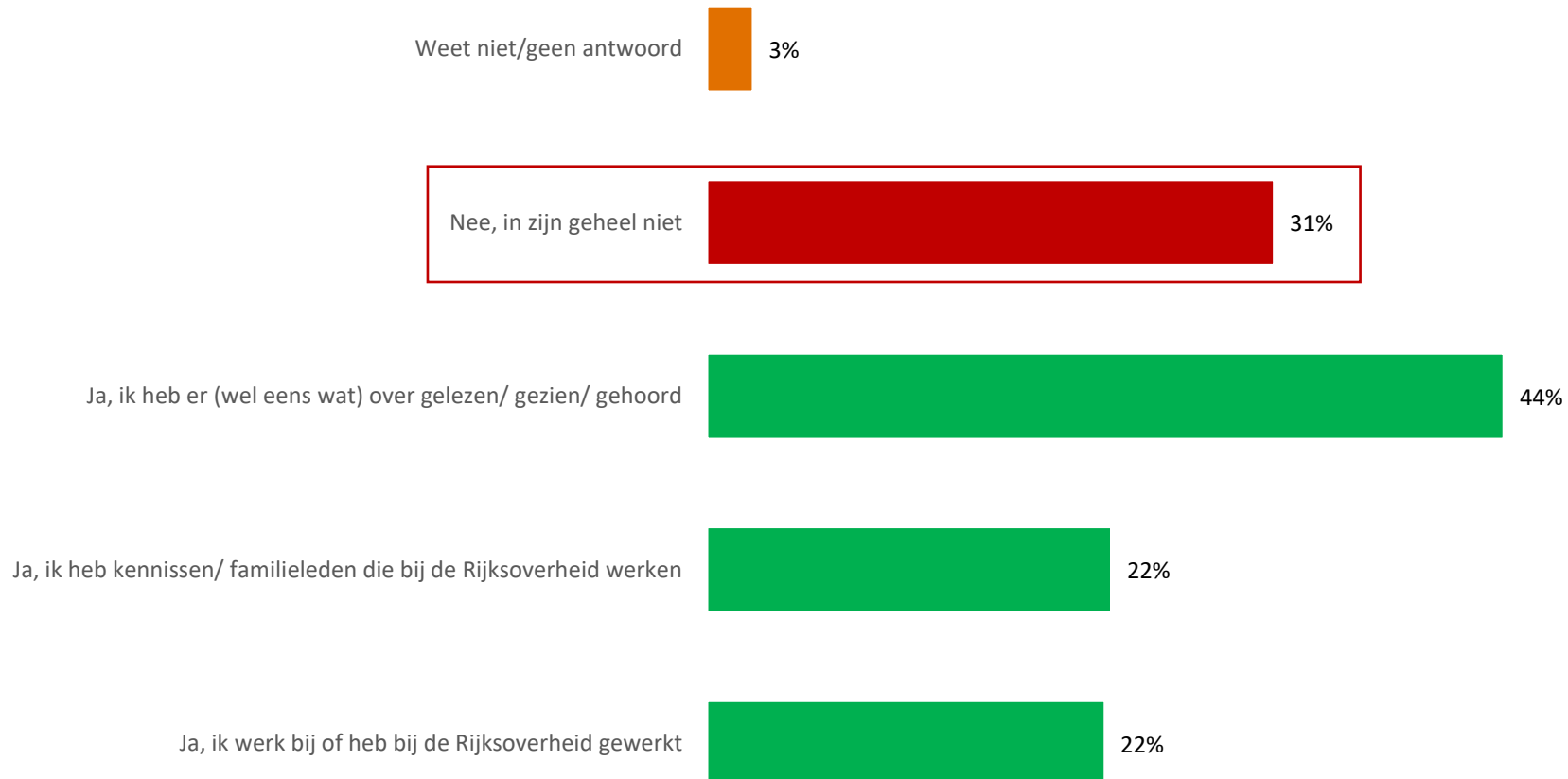
Welke elementen associëren ICT'er het meest met de Rijksoverheid als werkgever? ¹

Salaris belangrijkste voor ICT'ers

- Uit het imago onderzoek van de Rijksoverheid blijkt dat een goed salaris veruit het allerbelangrijkste is voor de doelgroep ICT'ers, gevolgd door een prettige werksfeer en een goede werk-privébalans.
- Het maken van maatschappelijke impact wordt door ICT'ers beduidend minder belangrijk gevonden. Ook de uitdaging in het werk is niet direct het eerste waar een ICT'er aan denkt als hij op zoek gaat naar een baan.
- Baanzekerheid wordt door ICT'ers het meest geassocieerd met de Rijksoverheid, alhoewel ze dat niet enorm belangrijk vinden.
- De grootste link tussen verwachtingen in een baan en de associatie met de Rijksoverheid lijken de secundaire arbeidsvoorwaarden te zijn. ICT'ers worden veel gevraagd en arbeidsvoorwaarden met betrekking tot financiële voordelen en vrijheid en flexibiliteit in het werk zijn worden daarin steeds meer onderscheidend. Dit wordt gedreven door economisch onzekere tijd (hoge inflatie) en de toenemende werkdruk op de werkvloer die ICT'ers ervaren (AG Connect 2022)

In hoeverre zijn ICT'ers bekend met de Rijksoverheid als werkgever? ¹

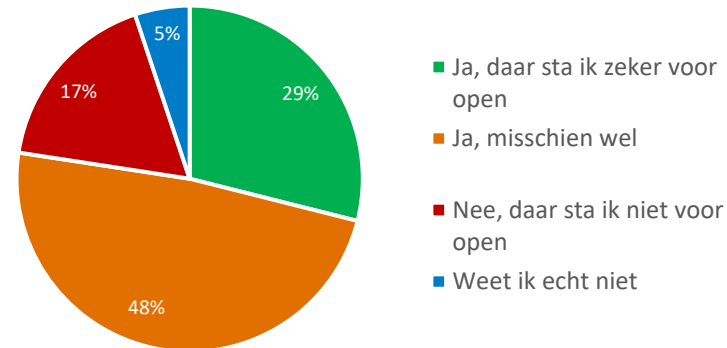

- Uit het imago onderzoek van de Rijksoverheid blijkt 31% van de ICT'ers geheel onbekend is met de Rijksoverheid. Dit percentage ligt significant hoger dan concurrerende werkgevers als ING, Philips, Unilever, Shell en NS. Gemiddeld kent 10-15% van de ICT'ers deze organisaties niet.

Wat komt bij ICT'ers op als ze denken aan de Rijksoverheid? ¹

Zouden ICT'ers bij de Rijksoverheid willen werken? ¹

- De groep ICT'ers (uit het imago onderzoek van de Rijksoverheid) die niet voor de Rijksoverheid zou willen werken is niet groot (17%). Het gros staat misschien ervoor open (bijna de helft) en 1 op de 3 staat er zeker voor open.
- De Rijksoverheid wordt nog steeds geassocieerd met ambtenarij en teveel bureaucratie, maar ook met zinvol werk, baanzekerheid, goede arbeidsvoorwaarden en interessant werk.

Waarom willen ICT'ers wel bij de Rijksoverheid werken? ¹

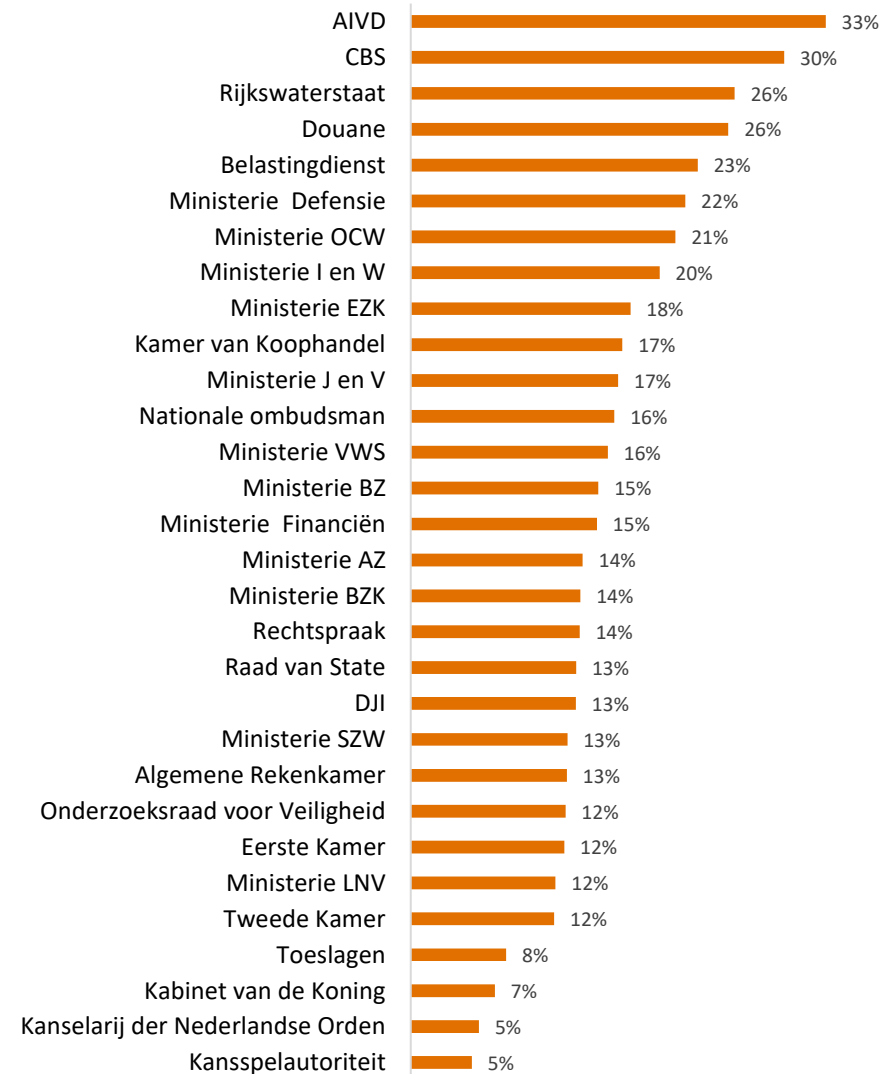
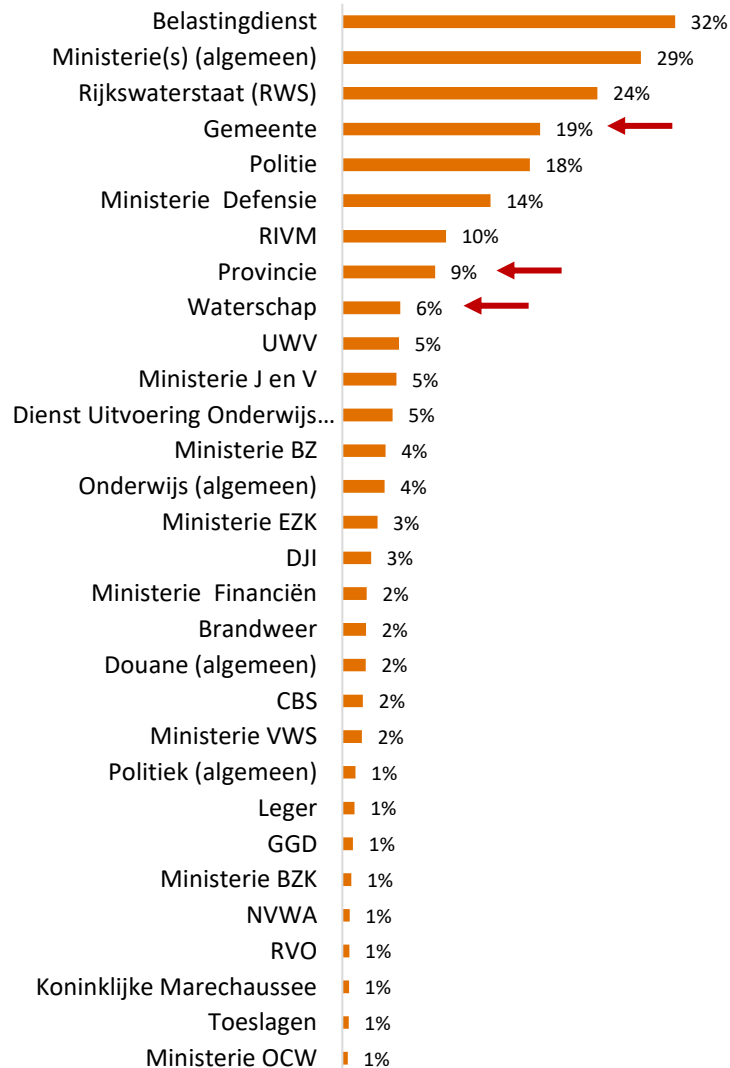

Waarom willen ICT'ers niet bij de Rijksoverheid werken? ¹

Welke organisaties komen als eerste op bij ICT'ers als ze denken aan de Rijksoverheid ? ¹

Bij welke organisaties binnen de Rijksoverheid zouden ICT'ers wellicht willen werken ? ¹

- De Belastingdienst, ministeries en Rijkswaterstaat zijn de organisaties die het eerst opkomen bij ICT'ers als ze denken aan de Rijksoverheid.
- Een significant aandeel van de ICT'ers heeft geen goed beeld van wat wel en niet onder de Rijksoverheid valt. Gemeentes, provincies en waterschappen worden nog veel genoemd als Rijksorganisaties.
- AIVD en CBS zijn de rijksorganisaties waar ICT'ers het liefst zouden willen werken.

Welke zorgen hebben ICT'ers in werken?

Meeste zorgen over ICT-kennis

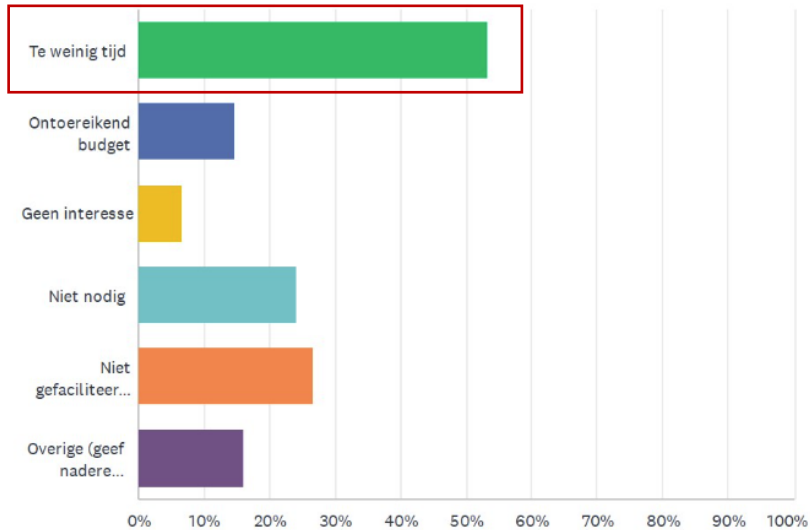
Waar maak je je als ICT-professional het meeste zorgen over? ¹

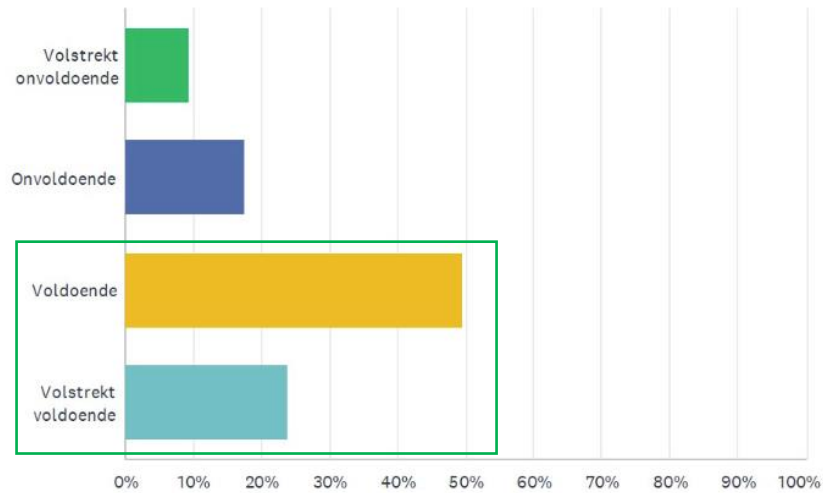
- ICT'ers maken zich het meeste zorgen over de ICT-kennis binnen hun organisatie, evenals het zelf kunnen bijblijven met kennis en vaardigheden
- Ook de onzekere economische omstandigheden baren de ICT'er zorgen.

Welke zorgen hebben ICT'ers in werken?

Waarom heeft de ICT-professional geen opleiding gevolgd afgelopen jaar? ¹

In hoeverre vindt de ICT'ers dat hij/zij voldoende ondersteuning krijgt van de werkgever om zichzelf te ontwikkelen? ¹

Hoge werkdruk, weinig tijd voor ontwikkeling

- Dat ICT'ers druk voelen om bij te blijven, bleek vorig jaar ook al uit het jaarlijkse salarisonderzoek van AG Connect en Berenschot onder zo'n vierhonderd IT'ers. Destijds gaf 17% van de respondenten – ofwel ruim één op de zes – aan zich zorgen te maken over het op peil houden van professionele kennis en competenties. Nu zegt ruim een derde – 3% meer dan een jaar eerder – dat ze als gevolg van die druk soms overwegen het vakgebied ICT te verlaten.
- Bovendien vindt maar liefst 24% dat hij, zij of hen veel meer tijd aan opleidingen of cursussen moet besteden om zijn kennis up-to-date te houden. Nog eens 43% vindt dat daar iets meer tijd aan besteed moet worden.
- Gebrek aan tijd blijkt de grootste factor te zijn waarom ICT'ers moeite hebben om bij te blijven met hun kennis en competenties. Ze ervaren namelijk wel voldoende ondersteuning van hun werkgever.

3.

ICT-studenten

Behoeften die Rijks I-trainees hebben in werken en leven¹

Algemeen

- Zachte landing na studie
- Verdiepen in digitalisering én ontdekken welke kant ervan ik leuk vind
- Specialiseren (expert worden) én persoonlijk groeien
- Flexibele begeleiding, aangepast op verschillende kennisniveaus en wensen
- Verschillende werkomgevingen zien, in zowel beleid als uitvoering
- Gezonde verhouding tussen werken, leren en leven

Rijks-I-Traineeship

- Verdiepen in en combineren van vakgebieden ICT, Cybersecurity en Data
- Interessant werk, perspectief en groei belangrijker dan salaris
- Perspectief laten zien op contractmogelijkheden en marktconform salaris na traineeship
- Menselijk maken van informatie en data
- Bijdragen aan verhoging kennisniveau op het gebied van Informatie
- Terugbrengen van de menselijke maat in digitale communicatie tussen burger en overheid

Persoonlijke groei¹

- Uit mijn comfortzone komen
- Nieuwe mensen leren kennen met verschillende opleidingsachtergronden, kennis en vaardigheden
- Soft skills ontwikkelen om in het bedrijfsleven goed te kunnen functioneren
- Goede zelfbeeld creëren
- Sociale invloed hebben
- Bijdragen aan een betere wereld

Flexibiliteit en vrijheid¹

- Zelf kunnen bepalen wanneer en waar ik werk en leer
- Voldoende vrije tijd, gezonde balans tussen werk & leren onder werktijd
- Ruimte om gas terug te kunnen wanneer ik privéproblemen of zorgtaken heb
- Willen werken als een freelancer: autonoom, afwisselend, meer verdienen en zelf bepalen wanneer, waar en hoeveel ik werk
- 9-tot-5 baan werkt niet motiverend

Uitdagingen die Rijks I-trainees ervaren in werken en leven¹

Algemeen

- Competitiecultuur bij commerciële bedrijven
- Gebrekkig vertrouwen in de overheid bij mijn vrienden en familie
- Ervaar hoge werkdruk bij profitorganisaties, moet opleidingen buiten werktijd doen
- Te weinig financiële middelen: kan geen huis kopen en studieschuld afbetalen
- Keuzestress

Rijks-I-Traineeship

- Mis softskills die ik in mijn studie niet leer: ik weet hoe ik informatie moet opnemen, maar niet hoe informatie toe te passen
- Tussentijds een vast baan accepteren bij een Rijksorganisatie wordt ontmoedigd
- Onduidelijkheid in proces/fasen/lengthe van sollicitatie en perspectief na traineeship
- Begeleiding in traineeship is soms minder gestroomlijnd en chaotisch

Zingeving¹

- Sociale werkomgeving met aandacht voor elkaar
- Werken met een diversiteit aan mensen waarin iedereen gelijkwaardig is
- Betekenisvol werk doen, dat bijdraagt aan een socialere wereld
- Het verschil willen maken in sociaal, maatschappelijk en vakinhoudelijk opzicht

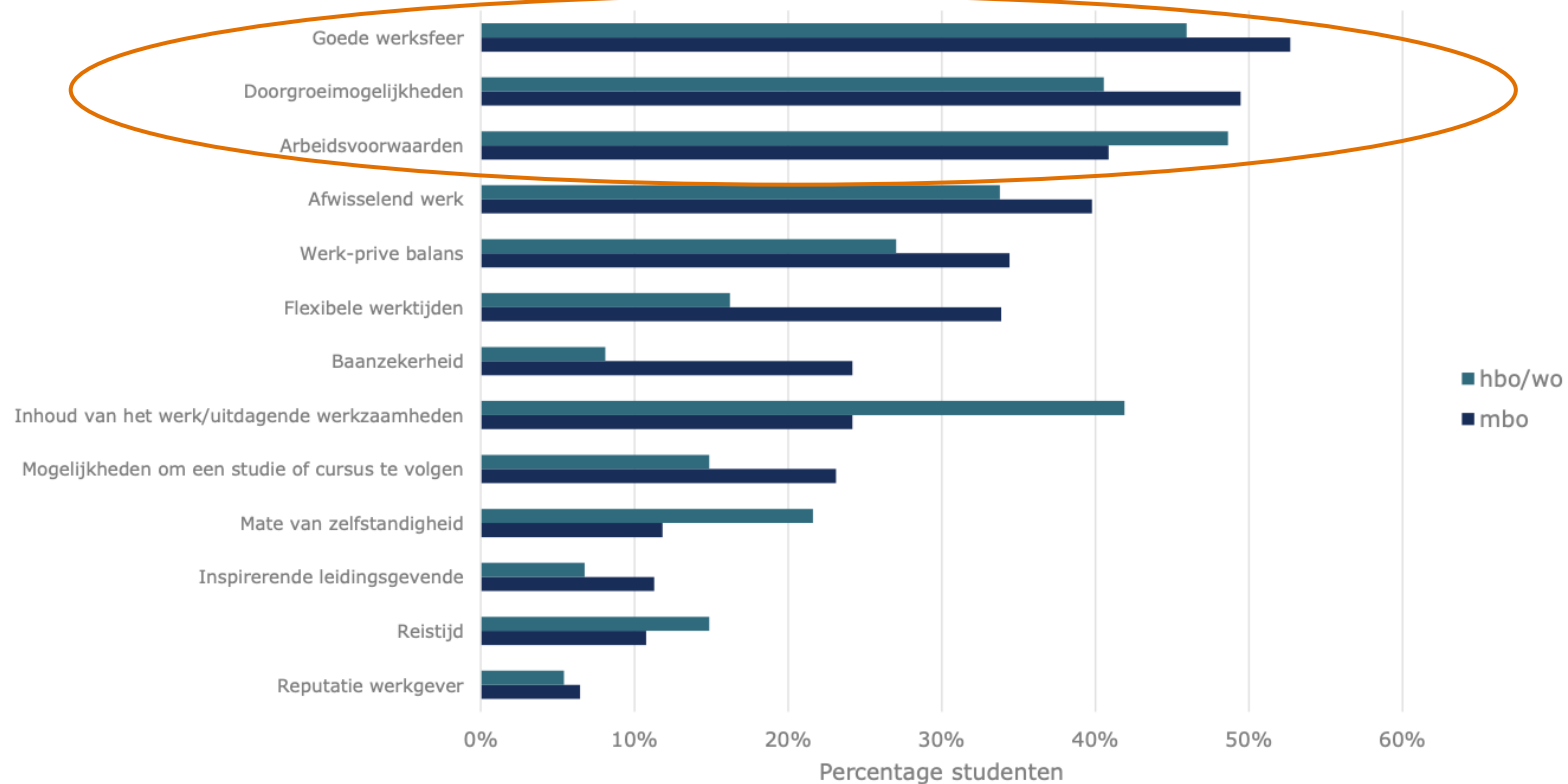
Gezondheid en vitaliteit¹

- Vitaal blijven tijdens werk, voldoende bewegen
- Gezonde werkdruk: werken en leren onder 'werktijd'
- Ruimte om gas terug te kunnen nemen wanneer ik mentale of fysieke klachten heb

Wat vinden ICT-studenten belangrijk in werk?

Studenten gaan voor werksfeer, doorgroeimogelijkheden en arbeidsvoorwaarden

Welke aspecten vinden ICT-studenten belangrijk in een werkgever?¹

- Hbo'ers/wo'ers vinden arbeidsvoorwaarden het meest belangrijk in een baan, daarna werksfeer. Voor mbo'ers is werksfeer het meest belangrijk in een baan, daarna doorgroeimogelijkheden
- Opvallend is dat hbo'ers veel meer belang hechten aan de inhoud en uitdaging van het werk. Mbo'ers zijn meer gericht op de context van het werk: werksfeer, doorgroeimogelijkheden en arbeidsvoorwaarden.
- Met betrekking tot arbeidsvoorwaarden vinden ICT-studenten een goed startsalaris en flexibele werktijden het meest belangrijk.
- Hbo/wo-studenten hebben specifiek behoefte aan de mogelijkheid om parttime te werken, dit geldt veel minder voor mbo-studenten.
- Mbo-studenten hechten meer waarde aan secundaire arbeidsvoorwaarden (bv. reiskostenvergoeding of een auto van de zaak) dan hbo/wo-studenten.

Welke beeld hebben ICT-studenten van de Rijksoverheid?

Welke beeld hebben mbo ICT-studenten van het Rijk als werkgever? ¹

- ✓ **Wel:**
- Goede reputatie/goed voor cv
 - Maatschappelijke relevantie
 - Uitdagend/leerzaam werk
 - Goede ervaring vanuit stage/omgeving
 - Goede arbeidsvoorwaarden
 - Doorgroeimogelijkheden
 - Baanzekerheid

- ? **Misschien:**
- Geen beeld van werken bij de overheid
 - Nog niet nagedacht over werk na opleiding
 - Veel alternatieve carrière mogelijkheden
 - Afhankelijk van de vacatures die voorbij komen
 - Afhankelijk van salaris/arbeitsvoorwaarden

- ✗ **Niet:**
- Sluit niet aan bij interesses
 - Slechte reputatie/imago
 - Reistijd
 - Niet innovatief genoeg/slechte kwaliteit ICT-infrastructuur
 - Onvoldoende salaris
 - Onpersoonlijk/onprettige werksfeer

Welke beeld hebben hbo/wo ICT-studenten van het Rijk als werkgever? ¹¹

- ✓ **Wel:**
- Maatschappelijke relevantie
 - Doorgroeimogelijkheden
 - Interessante werkzaamheden
 - Uitdagend werk
 - Baanzekerheid
 - Goed voor cv

- ? **Misschien:**
- Geen beeld van werken bij de overheid
 - Nog niet nagedacht over werk na opleiding
 - Afhankelijk van de vacatures die voorbij komen
 - Afhankelijk van salaris/arbeitsvoorwaarden

- ✗ **Niet:**
- In vacatures wordt vaak gezocht naar mensen met ervaring, sluit niet aan bij afgestudeerden
 - Te hoge werkdruk
 - Onpersoonlijke bedrijfscultuur
 - Niet voldoende ontwikkelings- of doorgroeimogelijkheden
 - Onvoldoende salaris
 - Weinig flexibiliteit/vrijheid
 - Slechte reputatie
 - Slechte kwaliteit ICT-infrastructuur

Onvoldoende beeld van het Rijk als werkgever

- De ruime meerderheid (85%) van de studenten geeft aan na het afronden van hun opleiding te willen werken in de ICT.
- Ongeveer een kwart van de studenten overweegt te solliciteren bij de (Rijks)overheid, circa 15% overweegt niet te solliciteren bij de (Rijks)overheid, het merendeel (circa 60%) twijfelt nog.
- De redenen dat studenten wel/niet overwegen te solliciteren bij de (Rijks)overheid zijn als volgt:
- Wel: goede arbeidsvoorwaarden, interessant/maatschappelijk relevant werk, baanzekerheid en doorgroeimogelijkheden
- Misschien: geen duidelijk beeld hebben van werken bij de overheid, nog niet nagedacht over werk na opleiding, sterk afhankelijk van vacature/arbeitsvoorwaarden.
- Niet: twijfels bij de bedrijfscultuur en de reputatie van de overheid, onvoldoende startsalaries, onvoldoende flexibiliteit
- De belangrijkste tips die de studenten hebben voor de (Rijks)overheid als werkgever zijn op het gebied van goede arbeidsvoorwaarden en flexibiliteit (bv thuiswerken, flexibele uren) zijn:
 1. Ga meer langs bij scholen om studenten te bereiken en de zichtbaarheid van de (Rijks)overheid te verhogen
 2. Communiceer specifieker wat werken bij de (Rijks)overheid inhoudt en welke dagelijkse werkzaamheden te verwachten zijn
 3. Bied meer stageplekken/studentenbanen aan Het aandeel studenten dat nu stage ervaring heeft bij de (Rijks)overheid is zeer beperkt

3.

ICT vakgebieden Nederland

Wervingshaalbaarheid

Development meest schaars

- Developers(Software/Java/.Net, Testers, DevOps Engineers, Infrastructuurspecialisten en Security specialisten zijn momenteel het moeilijkst te werven. Binnen deze doelgroepen is de vraag aanzienlijk hoger dan het aanbod.
- Er zijn onderling wel enkele significante verschillen zichtbaar tussen de verschillende doelgroepen. Zo wisselen Security specialisten significant meer van baan dan andere ICT'ers en meer actief zoekend. Ook worden ze meer benaderd door Recruiters dan andere doelgroepen.
- De sourcingsdruk ligt veel hoger dan gemiddeld in Nederland. Gemiddeld wordt zo'n driekwart van de ICT'ers inmiddels actief benaderd door ander werkgevers.
- Uit onderzoek van OfferZen blijkt dat Developers komend jaar van plan zijn om veel van baan te wisselen. Uit de data van Intelligence Group blijkt dit nog niet. Maar een hele kleine groep is actief op zoek naar vacatures op dit moment.

DEVELOPMENT EN TESTEN	Vacaturedruk	Sourcingsdruk	Actief zoekend	Latent zoekend	Baanwisselingen
Software/Java/.Net developer	47:1	65%	6%	51%	12%
Tester	17:1	82%	4%	57%	12%
DevOps engineer	16:1	60%	8%	54%	12%
Application developer	5:2	74%	4%	45%	14%

ARCHITECTUUR EN INFRASTRUCTUUR	Vacaturedruk	Sourcingsdruk	Actief zoekend	Latent zoekend	Baanwisselingen
Infrastructuur specialist	16:1	60%	8%	54%	12%
Netwerk architect/specialist	6:1	65%	6%	55%	11%
Solutions/enterprise/infra architect	3:1	69%	9%	55%	15%
Business architect	3:1	65%	11%	56%	18%

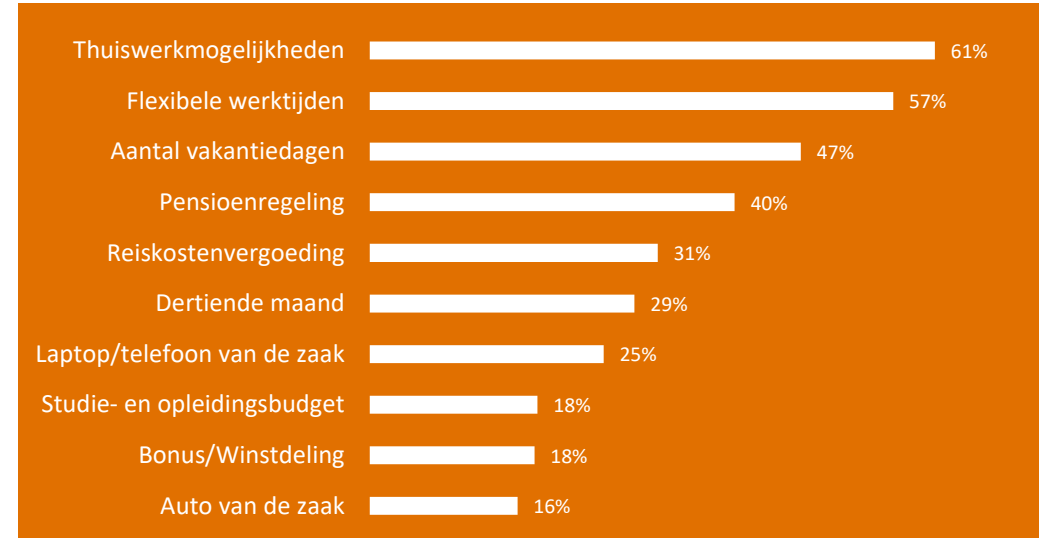
INFORMATIEBEVEILIGING, SECURITY EN AUDIT	Vacaturedruk	Sourcingsdruk	Actief zoekend	Latent zoekend	Baanwisselingen
Security specialist/engineer	9:1	78%	13%	57%	28%
ICT auditor	3:1	69%	9%	55%	15%

Nederland **1,2:1** **39%** **11%** **46%** **20%**

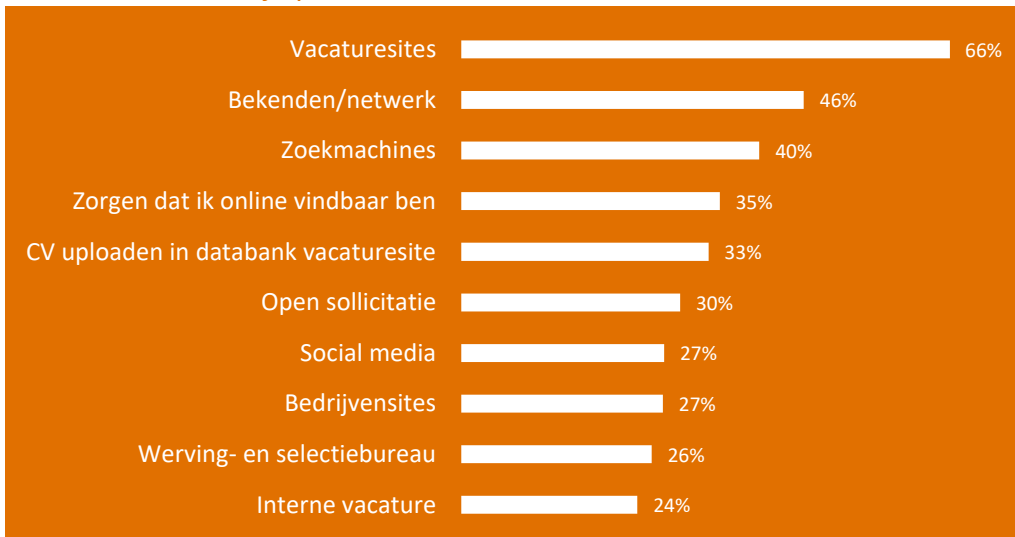
Wat vind ik belangrijk in werk?

Welke arbeidsvoorwaarden wil ik?

Hoe oriënteer ik mij op werk?

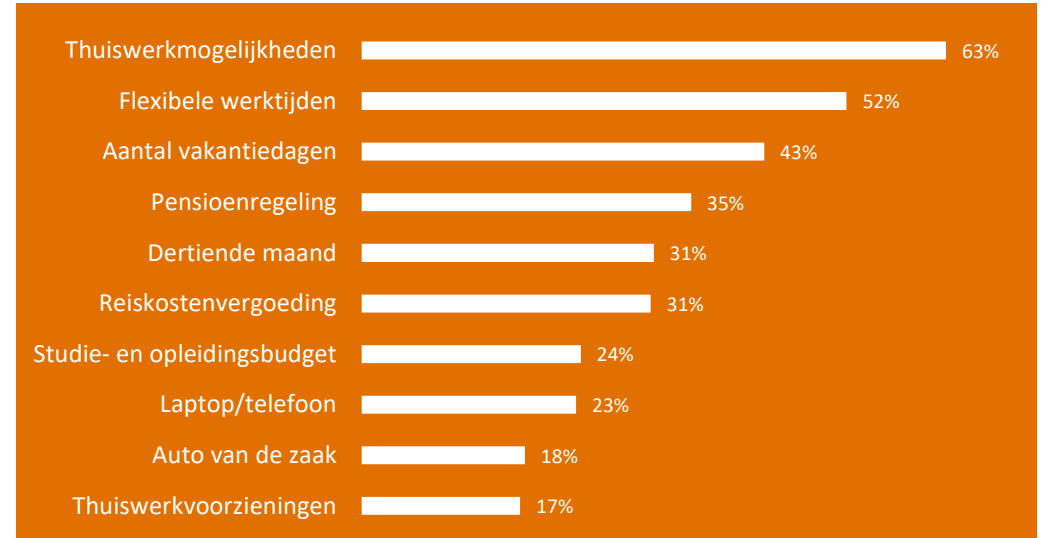
Waar oriënteer ik mij op werk?

<u>Vacaturesites</u>	<u>Social media/apps</u>	<u>Andere werkgevers</u>
1. LinkedIn	1. LinkedIn	1. ASML
2. Indeed	2. Indeed	2. CGI
3. Monsterboard	3. Monsterboard	3. Alliander
4. Nationale vacaturebank	4. Instagram	4. ING
5. Glassdoor	5. Facebook	5. Politie
		6. Centric
		7. IlionX
		8. Volvo
		9. Accenture
		10. NN Groep

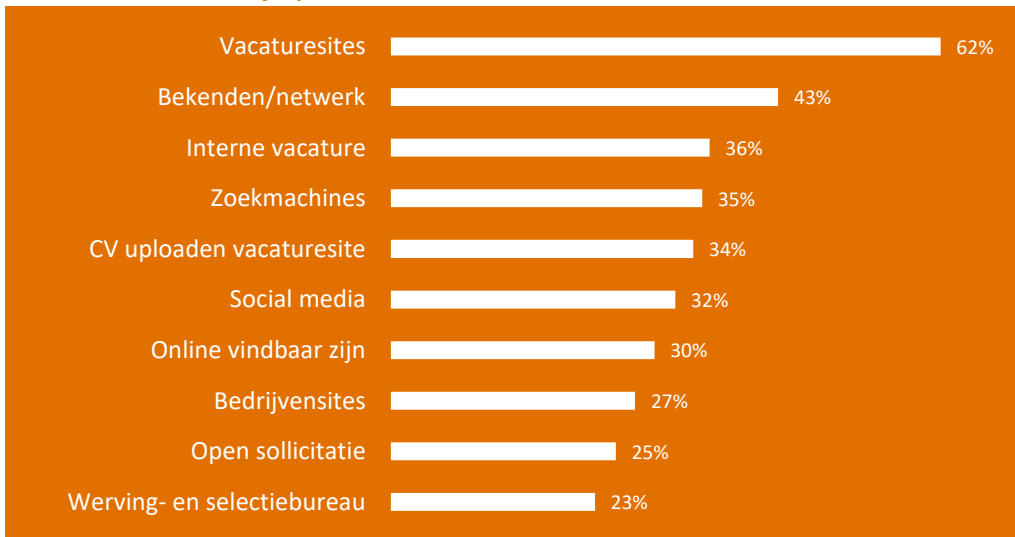
Wat vind ik belangrijk in werk?

Welke arbeidsvoorwaarden wil ik?

Hoe oriënteer ik mij op werk?

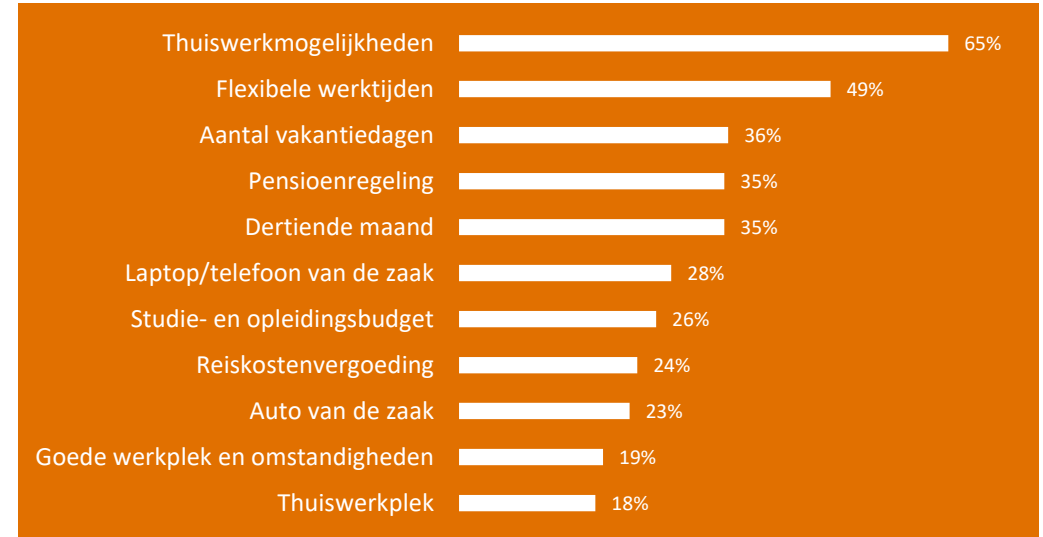
Waar oriënteer ik mij op werk?

<u>Vacaturesites</u>	<u>Social media/apps</u>	<u>Andere werkgevers</u>
1. LinkedIn	1. LinkedIn	1. Belastingdienst
2. Indeed	2. Actief zoeken	2. CGI
3. Nationale vacaturebank	3. Monsterboard	3. ASML
4. Monsterboard	4. Facebook	4. Politie
5. Tussenpartij	5. Instagram	5. NS
		6. CapGemini
		7. Alliander
		8. ING
		9. Sogeti
		10. ABN Amro

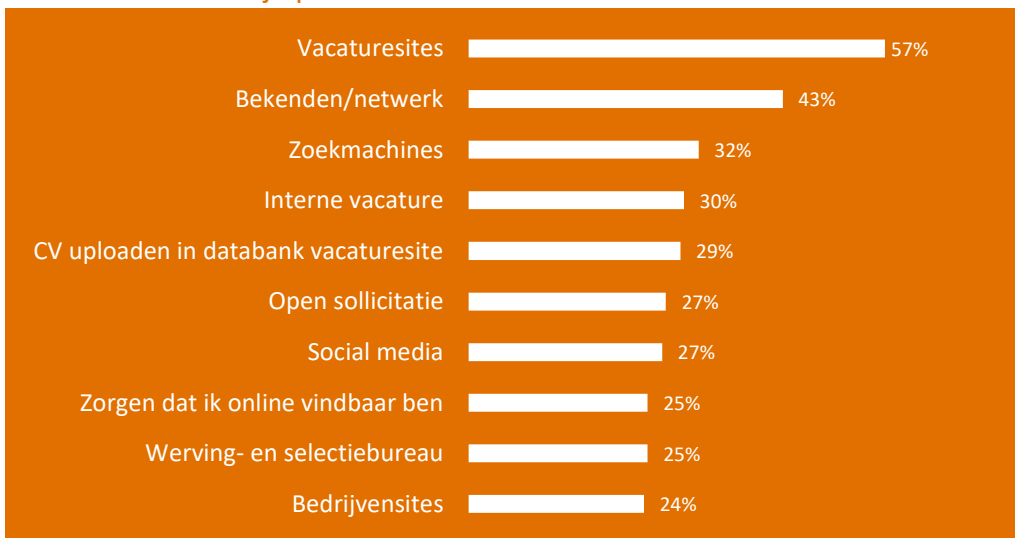
Wat vind ik belangrijk in werk?

Welke arbeidsvoorwaarden wil ik?

Hoe oriënteer ik mij op werk?

Waar oriënteer ik mij op werk?

<u>Vacaturesites</u>	<u>Social media/apps</u>	<u>Andere werkgevers</u>
1. LinkedIn	1. LinkedIn	1. CGI
2. Indeed	2. Actief zoeken	2. Alliander
3. Monsterboard	3. Monsterboard	3. Belastingdienst
4. Nationale vacaturebank	4. Instagram	4. EY
5. Werk.nl	5. Facebook	5. IlionX
		6. ASML
		7. Accenture
		8. NN Group
		9. Politie
		10. PWC

4.

Analyse *SWOT*

Sterktes

- Hoge baan zekerheid en stabiliteit als werkgever (O&P Rijk 2023)
- Goede secundaire arbeidsvoorwaarden (O&P Rijk 2023)
- Associatie met loopbaan- en ontwikkelmogelijkheden (O&P Rijk 2023)
- Associatie met interessant en maatschappelijk relevant werk (O&P Rijk 2023)
- Imago van diversiteit in mensen (O&P Rijk 2023)
- Bekendheid van grote ministeries, Rijkswaterstaat en de Belastingdienst (O&P Rijk 2023)
- Groeiend aantal vacatures en sollicitaties (WvNL 2023)
- De bezoekers aan de expertise-, aanmeld- en tech eventpagina's zijn flink toegenomen (WvNL 2023).
- Traineeships: jongeren willen ontdekken, ontwikkelen en werken tegelijk (RIT 2022)
- ICT-studenten

Kansen

- 6 op 10 mbo'ers (4) ICT studeren door wegens gebrek aan kansen (MBO Studiegids 2023)
- 1/3e werkgevers verwacht <5 jaar nieuwe banen door digitalisering (UWV 2023)
- Potentieel dat Rijksoverheid (misschien) overweegt is groot (77%)
- ICT'ers willen steeds beter betaald worden (OfferZen en IG 2023)
- Werksfeer, cultuur en privé/werk balans meer laten zien (IG 2023)
- 1 op de 3 Nederlandse developers wil binnen jaar van baan wisselen (OfferZen 2023)
- ICT-jongeren willen ontdekken en ontwikkelen (UBR 2022)
- 1/3e werkgevers verwacht <5 jaar nieuwe banen door digitalisering (UWV 2023)
- Meer focus op flexibiliteit in aantal uren werken (UWV 2022)
- Aantrekkelijke werkgever voor mbo'ers (Dialogic 2022)
- Hbo en wo ICT-studenten gaan voor arbeidsvoorwaarden, werksfeer en inhoud (Dialogic 2022)
- Mbo ICT-studenten gaan voor werksfeer, arbeidsvoorwaarden en doorgroeimogelijkheden (Dialogic 2022)

Zwaktes

- Relatief grote onbekendheid bij ICT-doelgroep (31%) (O&P Rijk 2023)
- 79% van overheidsorganisaties heeft tekort aan ICT'ers (PWC 2023)
- Meer dan 3/4^e rijksorganisaties loopt vast in ICT-projecten (PWC 2023)
- 2/3^e ICT-overheidsprojecten (>5 mln) fors vertraagd in 2022 (PWC 2023)
- Vergrijzing ICT'ers 2x zo hoog als beroepsbevolking NL (Dialogic 2020)
- Meer dan 1/3^e ICT-vacatures ontving geen sollicitaties in 2022 (WvNL 2023)
- ICT-gerelateerde externe inhuur meer dan 1 miljard (Bedrijfsrapportage Rijk 2022)
- Aantal mbo ICT-vacatures blijft laag, 7% van totaal (WvNL 2023)
- Minder goed imago m.b.t. salaris en werksfeer (O&P Rijk 2023)
- Maar 1% van bezoekers ICT pagina schrijft zich in voor de contactstrategie (WvNL 2023)
- Associatie met ambtenarij en bureaucratie (O&P Rijk 2023)
- Weinig deeltijdvacatures (WvNL 2023)
- Afnemend aantal bezoekers (WvNL 2023)
- Aantal 0-sollicitaties neemt in de loop der jaren toe

Bedreigingen

- Meer dan 60% ICT-vacatures is moeilijk vervulbaar (UWV 2023)
- Stijgende salarissen in ICT-land (OfferZen 2023)
- Aantal vacatures 5x zo hoog als het aantal afgestudeerden (DUO 2023)
- Toenemende ICT-belemmeringen door personeelstekorten (Rabobank 2023)
- Werknemers onvoldoende klaar voor technologische verandering (ROA 2022)
- 1/3e ICT'ers overweegt vakgebied te verlaten door hoge druk (AG Connect 2023)
- ICT'ers vinden maatschappelijke impact minder belangrijk in een baan (O&P Rijk 2022)
- Driekwart ICT'ers wordt actief benaderd door andere werkgevers (IG 2023)
- Minder aantrekkelijke werkgever voor hbo'ers en wo'ers (Dialogic 2022)

- De relatieve onbekendheid als ICT-werkgever omkeren door het grote potentieel dat het Rijk (misschien) overweegt aan te spreken :**
 - Profileer het Rijk als ICT-werkgever: laat op persoonlijk niveau zien (bijv. in live events, stages, workshops, lezingen, etc.) wat werken bij het Rijk als ICT'er inhoudt.
 - Laat zien hoe werken bij het Rijk er concreet uitziet: werkdag, ICT infrastructuur, etc.
 - Vertel hoe je als ICT'er impact maakt op de samenleving en de vitale infrastructuur van Nederland overeind houdt.
 - Spreek de doelgroep online aan op LinkedIn en via referral marketing.
 - Gebruik artikelen en live events als kanalen. Podcasts zijn minder succesvol en hebben niet de voorkeur van de doelgroep.
- Zowel de goede associaties met het Rijk als ICT-werkgever inzetten als de slechte associaties omkeren om de behoeften van ICT'ers in werken te beantwoorden:**
 - Toon hoe de optelsom van vast salaris en financiële arbeidsvoorwaarden tot een financieel aantrekkelijker aanbod leidt dan de doelgroep verwacht.
 - Laat zien hoe concurrerend onze secundaire arbeidsvoorwaarden en ontwikkelmogelijkheden zijn.
 - Toon dat werken als ICT'er leuker, uitdagender en afwisselender is dan je denkt. En dat je autonomer en zelfstandiger kunt werken dan je verwacht.
 - Laat de stabiliteit van het Rijk als werkgever zien: je toekomst verzekerd in werken en leven.
- De associatie met goede persoonlijke ontwikkelmogelijkheden benutten om de behoeften aan een betere werk/leer balans te beantwoorden:**
 - Laat zien hoe je bij het Rijk kunt leren onder werktijd.
 - Vertel hoe coaching, mentoring & begeleiding is ingericht en helpt.
 - Zet op de lange termijn in op de bouw van leerpaden & leeromgevingen en toon hoe die eruit zien.
 - Toon welke kennis er al aanwezig op ICT-niveau binnen het Rijk (van beleid tot uitvoering), zodat ze zien dat er veel te leren valt.
- De dreigende vergrijzing pareren door meer startersvacatures te genereren en meer starters aan te trekken:**
 - Eerder bij de doelgroep in beeld komen op scholen en universiteiten, middels lezingen, werkbezoek, carrière events, etc. (vanaf 2e jaar).
 - Biedt meer (snuffel)stages, studentenbanen en breder toegankelijke traineeships aan (kent nu eis van wo opleiding).
 - Richt coaching en begeleiding in op de werkvloer en laat zien hoe dit eruit ziet. Focus op verbinding, gezien worden, continu feedback, kennisdeling, etc.
 - Laat zien wat werken bij het Rijk inhoudt: welke werkzaamheden zijn er te doen, welke mensen werken er, welke tooling wordt er gebruikt en hoe ziet een werkdag eruit?
- Meer inzetten op het aantrekken van mbo'ers, om het goede imago van het Rijk onder de doelgroep en de beschikbaarheid op de arbeidsmarkt te benutten:**
 - Zet in op actieve interne promotie om opleidingseisen te verlagen in vacatures en/of opleidingsmogelijkheden in te richten, en/of traineeships voor mbo'ers te overwegen.
 - Laat vooral de context van het werk zien in de communicatieuitingen: werksfeer, lerend werken, opleidingsmogelijkheden en arbeidsvoorwaarden.
 - Zoom in op secundaire arbeidsvoorwaarden als reiskostenvergoedingen en flexibiliteit in PTOW. Mbo'ers zijn hier minder bekend mee.
- Het goede imago op het gebied van arbeidsvoorwaarden benutten om de toenemende behoefte aan financiële zekerheid en flexibiliteit te beantwoorden:**
 - Laat zien welke flexibiliteit je hebt als Rijksmedewerker (bijv. hybride/PTOW werken).
 - Laat zien welk financiële voordelen je hebt (keuzebudget, studie en leerbudget, laptop, mobiele telefoon, reiskostenvergoeding, etc.).
 - Zet de pensioenregeling in het zonnetje: een zorgenvrije toekomst.
 - Stimuleer voltijddienstverband, maar faciliteer deeltijdvacatures.
- De toenemende schaarste en baanwisselingen bij focusdoelgroepen (Architectuur/Development/Security) pareren door meer in te zetten op hun behoeften:**
 - Laat de inhoud van het werk zien in communicatie uitingen: welk werk is er als ICT'er te doen en hoe ziet dat er in praktijk uit (technologieën, werkplek, etc.).
 - Toon de werksfeer op de werkvloer. Wat voor mensen werken er, wat is hun achtergrond, hoe ziet samenwerking eruit?
 - Toon de flexibiliteit in PTOW. Dit is voor ICT'ers heel belangrijk, aangezien zij een toenemende werkdruk ervaren en al gewend zijn om veel op afstand te werken.
 - Toon ook hier hoe de optelsom van vast salaris en financiële arbeidsvoorwaarden tot een financieel aantrekkelijker aanbod leidt dan de doelgroep verwacht.
 - Zet online in op LinkedIn, waar de doelgroep vooral aanwezig is, en op referral marketing. Via via is, na vacaturesites, nog steeds de beste manier om moeilijk haalbare doelgroepen te werven.
- De toenemende schaarste aan ICT'ers pareren door meer in te zetten op het verlagen van wervingsdrempels:**
 - Werf mbo'ers en richt begeleidings- en leerprogramma's in om deze doelgroep optimaal te kunnen benutten en laten renderen.
 - Creëer ruimte voor deeltijdfuncties en richt een promotorprogramma in om meer uren werken te stimuleren voor mensen in loondienst.

Rijksoverheid

Colofon

Uitgave

Arbeidsmarktanalyse ICT
2023

Rijksorganisatie ODI | Project I-AMC
www.werkenvoornederland.nl

Auteur

Jeroen Moerenhout

